

ชัยภูมิถวายอาศิรวาทนมินทราชาธิราช ราชสดุดีเนื่องในวันฉัตรมงคล

วันเสาร์ที่ 5 พฤษภาคม 2555 เวลา 08.00 ณ ศาลาประชามณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ นายชนะ นพสุวรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ นำหัวหน้าส่วนราชการ ทหาร ตำรวจ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ประชาชนชาวจังหวัดชัยภูมิ วางพานพุ่มเงิน-พุ่มทอง ถวายราชสักการะเบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมถวายกล่าวยกย่องอาศิรวาทนมินทราชาธิราชราชสดุดีเนื่องในวันฉัตรมงคล

วันฉัตรมงคล (อ่านว่า ฉัด-ตระ-มง-กล) มีความหมายตามพจนานุกรมว่า พระราชพิธี ฉลองพระเศวตฉัตร ทำในวันซึ่งตรงกับวันบรมราชาภิเษก วันฉัตรมงคล เป็นวันที่รำลึกถึงพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี และราชอาณาจักรไทย ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลราชสมบัติต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2489 และดำรงพระอิสริยยศเป็น "สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช" เนื่องจากยังมีได้ทรงผ่านพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก็เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาอยู่ ณ ทวีปยุโรป จนกระทั่งทรงบรรลุนิติภาวะจึงได้เสด็จนิวัติประเทศไทย

ดังนั้นรัฐบาลไทยและพสกนิกรจึงได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมจัดงานพระราชพิธีฉลองพระเศวตฉัตร หรือรัฐพิธีฉัตรมงคล

หรืออาจเรียกว่าพระราชพิธีฉัตรมงคลซึ่งกระทำในวันบรมราชาภิเษก ถวายเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493

ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้นว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พสกนิกรชาวไทยจึงได้ถือเอาวันที่ 5 พฤษภาคม ของทุกปีเป็นวันฉัตรมงคล

เพื่อน้อมรำลึกถึงวันสำคัญนี้ การจัดพระราชพิธีบรม ราชาภิเษกนั้น มีหลักฐานปรากฏในหลักศิลาจารึก

วัดศรีชุมของพญาลิไทว่าเริ่มต้นมาตั้งแต่ครั้งพ่อขุนผาเมืองได้อภิเษกพ่อขุนบางกลางหาวหรือ

พ่อขุนบางกลางหาวให้เป็นผู้ปกครองเมืองสุโขทัยจากนั้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ได้ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีบรมราชาภิเษกให้ถูกต้องสมบูรณ์ โดยพระมหากษัตริย์ที่ยังมิได้ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จะไม่ใช้คำว่า "พระบาท"

นำหน้า "สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" และคำส่งของพระองค์ก็ไม่เรียกว่า "พระบรมราชโองการ" และอีกประการหนึ่งคือ จะยังมิมีการใช้ นพปฎลเศวตฉัตร

หรือฉัตร 9 ชั้น ก่อนหน้ารัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชพิธีฉัตรมงคลถือเป็นพิธีของเจ้าพนักงานในพระราชฐาน

ที่มีหน้าที่รักษาเครื่องราชูปโภคและพระทวารประสูติได้จัดการสมโภชสังเวคเครื่องราชูปโภคที่ตนรักษาทุกปีในเดือนหก

และเป็นงานส่วนตัวไม่ถือเป็นงานหลวงจนกระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์

ได้ทรงกระทำพิธีฉัตรมงคลขึ้นเป็นครั้งแรก ในวันบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2393 โดยมีพระราชดำริว่า

วันบรมราชาภิเษกเป็นมหามงคลสมัยที่ควรแก่การเฉลิมฉลองในประเทศที่มีพระเจ้าแผ่นดิน จึงถือให้วันนั้นเป็นวันนักขัตฤกษ์มงคลกาล

และควรที่จะมีการสมโภชพระมหาเศวตฉัตรให้เป็นสวัสดิมงคลแก่ราชสมบัติ แต่เนื่องจากเป็นธรรมเนียมใหม่ ยากต่อการเข้าใจ

อีกทั้งเผชิญที่วันบรมราชาภิเษกไปตรงกับวันสมโภชเครื่องราชูปโภคที่มีแต่เดิม

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงอธิบายว่าวันฉัตรมงคลเป็นวันสมโภชเครื่องราชูปโภค

จึงไม่มีใครติดใจสงสัยดังนั้นจึงได้มีพระราชดำริจัดงานพระราชกุศลพระราชทานชื่อว่า"ฉัตรมงคล" นี้ขึ้น

โดยได้มีการเฉลิมฉลองด้วยการนิมนต์พระสงฆ์มาสวดเจริญพุทธมนต์ ในวันขึ้น 13 ค่ำเดือน 6

รุ่งขึ้นมีการถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท และพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ด้วยเหตุนี้จึงถือว่าการเฉลิมฉลองพระราชพิธีฉัตรมงคล

เริ่มมีในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นครั้งแรกต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 วันบรมราชาภิเษกตรงกับเดือน 12จึงโปรดเกล้าฯ

ให้จัดงานฉัตรมงคลในเดือน 12 แต่ไม่ได้รับการยินยอม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

จึงทรงแก้ไขด้วยการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยตราจุลจอมเกล้าสำหรับตระกูลขึ้น ให้มีพระราชทานตรานี้ตรงกับวันคล้ายบรมราชาภิเษก

ท่านผู้หลักผู้ใหญ่จึงยินยอมให้เลื่อนงานฉัตรมงคลมาตรงกับวันบรมราชาภิเษก แต่ยังไม่ให้รักษาประเพณีสมโภชเครื่องราชูปโภคอยู่ตามเดิม

รูปแบบงานวันฉัตรมงคลจึงเป็นเช่นนี้จนถึงปัจจุบัน

ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงาน 3 วัน นั่นคือวันแรก ตรงกับวันที่ 3 พฤษภาคม

เป็นงานพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายแด่พระบรมราชูปถัมภ์ เป็นพิธีสงฆ์สดับปกรณ์

พระบรมมหารัชมังคลาจารย์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวชิรวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร ซึ่งในวันนี้ได้เพิ่มพระราชพิธีตักบาตรถวายเพล

ที่จะพระราชทานแก่อนุชนกชนนีที่เข้าเฝ้าด้วยวันที่ 4 พฤษภาคม เป็นวันเริ่มพระราชพิธีฉัตรมงคล เจ้าพนักงานจะได้เชิญเครื่องราชกกุธภัณฑ์

ขึ้นประดิษฐานบนแท่นใต้พระมหาปฎลเศวตฉัตร พระครูหัวหน้าพรหมมณเฑียรประกาศพระราชพิธีฉัตรมงคลแล้วทรงสดับพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

เวลาเที่ยง ทหารบก ทหารเรือ จะยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติฝ่ายละ 21 นัด ส่วนวันที่ 5 พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันฉัตรมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เสด็จพระราชดำเนินไปถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ทรงบูชาเครื่องกกุธภัณฑ์ พรหมมณเฑียรเวียนเทียนสมโภชพระมหาเศวตฉัตรและราชกกุธภัณฑ์

ตอนเย็นพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าแก่ผู้ที่มีความดีความชอบแล้วเสด็จนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร

และถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า

ที่ปราสาทพระเทพบิดรทั้ง

นี้ในวันฉัตรมงคลสำนักพระราชวังได้เปิดปราสาทหลายแห่งให้ประชาชนได้เข้าชมและถวายบังคมอีกด้วยกิจกรรมที่ควรปฏิบัติในวันฉัตรมงคล

ประดับธงชาติตามอาคารบ้านเรือนและสถานที่ราชการร่วมทำบุญตักบาตร ประกอบพิธีทางศาสนา เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล

น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยพร้อมเพรียงกันกล่าวคำถวายอาศิรวาทราชสดุดี ถวายชัยมงคลให้ทรงพระเกษมสำราญ

ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนานเป็นมหาเมฆขวัญแก่พสกนิกรชาวไทยไปชั่วกาลที่ยั่งยืน

เมื่อวันฉัตรมงคลเวียนมาบรรจบครบรอบอีกครั้ง ในวันที 5 พฤษภาคม พสกนิกรชาวไทยทั้งหลาย

จึงควรระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ซึ่งได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจอันมีคุณอนันต์แก่ปวงชนชาวไทยอย่างหาที่สุด มิได้

ภาพโดย : พฤษัช ช่าวโดย : โตโต้